

APLIKACE

PRÁVA

První autorský odborný časopis

4/2016

**K PROMINUTÍ
ZMEŠKÁNÍ LHŮTY
DLE § 58 O.S.Ř.**

str. 5

**K DANI Z NABYTÍ
NEMOVITÝCH VĚCÍ VE
VEŘEJNÉ DRAŽBĚ**

str. 10

**ROZSOUZENÁ VĚC
URČENÍ NEEEXISTENCE
ZÁSTAVNÍHO PRÁVA**

str. 3

www.aplikaceprava.cz

*„ Právo není spravedlnost,
ale spravedlnost je přirozené právo. „*

GNÓMY, Luboš Chalupa

OBSAH 4/2016

ROZSOUZENÁ VĚC URČENÍ
NEEXISTENCE ZÁSTAVNÍHO
PRÁVA

str. 3

K PROMINUTÍ ZMEŠKÁNÍ LHŮTY
DLE § 58 O.S.Ř.

str. 5

K POTŘEBĚ ZATÍMNÍ ÚPRAVY
POMĚRŮ V NOVÉ DOBĚ

str. 7

LHŮTA PRO VYPOŘÁDÁNÍ SJM
ZŮŽENÉHO DLE § 148 ODS.2
OBČ.ZÁK. Č. 40/1964 SB.
A JEHO URČITOST

str. 9

K DANI Z NABYTÍ NEMOVITÝCH
VĚCÍ VE VEŘEJNÉ DRAŽBĚ

str. 10

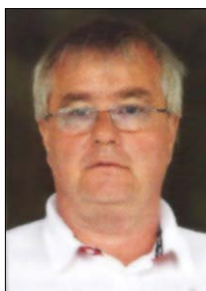
Redakční informace:

Elektronický časopis se sborníkem statí
JUDr. Luboše Chalupy APLIKACE PRÁVA
vydává JUDr. Luboš Chalupa, advokátní kancelář,
www.akchalupa.cz, chalupa@akchalupa.cz,
Křížkova 156, 186 00 Praha 8.

Redakční rada: JUDr. Luboš Chalupa,
JUDr. Věra Chandrycká.

Časopis vychází jednou za 3 měsíce. Časopis
APLIKACE PRÁVA je registrován v Českém národ-
ním středisku ISSN Národní technické knihovny
(ISSN 2336-5560). © Všechna práva vyhrazena.
Jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce
jakéhokoli materiálu nebo části materiálu uveřejně-
ného v časopise APLIKACE PRÁVA (tištěnou i elek-
tronickou formou) je možná pouze s uvedenou citací
autora, názvu a čísla časopisu.

Časopis APLIKACE PRÁVA č. 4/2016 byl vydán
dne 13. 3. 2017.

JUDr. Luboš Chalupa

APLIKACE PRÁVA je nový bezplatný internetový právní ča-
sopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické
veřejnosti se zájmem o právo.

APLIKACE PRÁVA je prvním autorským odborným časo-
pisem obsahujícím sborník právních statí JUDr. Luboše
Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných člán-
ků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce,
Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s roz-
sáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti
právního řádu ČR v širším smyslu (viz. www.akchalupa.cz).

V dnešní internetové době, kdy rozhodují dny, lze autor-
skou prioritu nových průlomových myšlenek nejlépe zajistit
vydáváním vlastního odborného časopisu až s následným
převzetím ostatními autory, kteří je dále rozvedou a pre-
cizují. Autorské právo v novodobém pojetí nesprávně více
chrání jiný způsob vyjádření již existující autorské myšlenky
obsažené v určitém díle s jejím častým přisvojováním ze stra-
ny dalších osob za vlastní než původní originální myšlenku
samu.

Smyslem nového časopisu je být podnětem pro soudní
praxi, zejména rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR
i Ústavního soudu ČR, pro jejichž vysokou kvalitu je nezbyt-
ná odborná oponentura i zdroj nových právních názorů.

APLIKACE PRÁVA může být rovněž inspirací pro další
autory i jiných společenských oblastí, aby oni sami mohli
přispět k rozvoji daného oboru svými novými myšlenkami
a názory prostřednictvím pravidelného zveřejňování v jimi
vydávaném internetovém odborném časopise bez nutnosti
zdlouhavého vydávání v tištěných periodikách s redakčními
radami s rizikem ztráty priority či aktuálnosti.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

ROZSOUZENÁ VĚC URČENÍ NEEXISTENCE ZÁSTAVNÍHO PRÁVA

Pro novou dobu vyznačující se vypjatým egoismem je signifikantní, že neúspěšní účastníci se ani po vydání negativního pravomocného meritorního rozsudku s pravomocným zamítnutím návrhu na obnovu řízení nevzdávají a opakovaně jinak žalují totéž ve snaze využít teoretických neznalostí spřízněného soudce sofistickým matením „novými“ nerozhodnými skutečnostmi.

Institut rozsouzené věci ve smyslu ustanovení § 159a o.s.ř. (dříve § 159 o.s.ř.) je nezbytný nejen pro právní jistotu účastníků i dotčených třetích osob ale i pro samotnou autoritu soudní moci, neboť jejím nerespektováním je v případě antagonistických rozsudků o téže právní skutečnosti prokazatelné, že výsledek soudního řízení je často nahodilý.

Hmotně právní skutečnosti prokazatelně nastalé ještě před vyhlášením posledního meritorního rozhodnutí nalézacího soudu I. či II. stupně nebo deklaratorní pravomocný rozsudek mezi jinými účastníky týkající se jiné věci bez dalšího vylučují prolomení institutu rozsouzené věci, aniž by bylo nutné se zabývat dalšími skutečnostmi.

Hmotně právní skutečností je i pravomocný konstitutivní rozsudek soudu, nikdy však deklaratorní rozsudek, zvláště ne mezi jinými osobami týkající se jiné, byť nějak související, věci.

Je-li ve výroku pravomocného rozsudku výslovně určena neexistence určitého zástavního práva vzniklého na základě téže zástavní smlouvy uzavřené mezi týmiž osobami zatěžující tytéž nemovitosti zajišťující tutéž pohledávku vzniklou na základě téže smlouvy o úvěru uzavřenou mezi týmiž osobami, nadto s pravomocným usnesením o zamítnutí návrhu na obnovu tohoto řízení, je očividně dána překážka věci pravomocně rozsouzené ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 159a odst. 4 o.s.ř. v následném řízení o určení existence téhož zástavního práva.

Pro zajištění věcné správnosti meritorních rozsudků lze jen doporučit, aby na počátku vlastního odůvodnění rozsudku byla stručně a přehledně vylíčena rozhodná skutková zjištění prokazující existenci/neexistenci žalovaného nároku s až následným uvedením či odmítnutím dalších skutkových zjištění. Tím je nejlépe zajištěna kontrola věcné správnosti rozsudků s vyloučením neznalosti práva či protěžování určitého účastníka řízení.

TOTOŽNOST SKUTKU - EXISTENCE/NEEXISTENCE ZÁSTAVNÍHO PRÁVA - URČUJÍ:

- totožnost účastníků (zástavní věřitel-zástavní dlužník)
- totožnost zastavené věci
- totožnost zástavního práva definovaného:
 - totožný zajišťovaný úvěr (půjčka)
 - totožná zástavní smlouva (zajišťující týž úvěr zatěžující tytéž nemovitosti) s týmiž rozhodnutím o vkladu věcného práva do katastru nemovitostí

Prostým srovnáním rozhodných hmotně právních skutečností definujících žalovaný nárok lze pak snadno dovodit, zda se jedná o rozsouzenou věc s vyloučením dalších nerozhodných skutečností.

Totožnost skutku potvrzuje i totožnost rozhodujících listinných důkazů:

- smlouva o úvěru
- zástavní smlouva k nemovitostem s vkladem do katastru
- smlouva o postoupení pohledávky

O TOTOŽNOST SKUTKU – EXISTENCE/NEEXISTENCE ZÁSTAVNÍHO PRÁVA

– SE NEJEDNÁ JEN V PŘÍPADĚ:

- JINÝCH ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ, NEJDE-LI O PRÁVNÍ NÁSTUPCE PŮVODNÍCH ÚČASTNÍKŮ
- JINÉ ZASTAVENÉ VĚCI
- JINÉHO ÚVĚRU ZAJIŠTĚNÉHO ZÁSTAVNÍM PRÁVEM
- JINÉ ZÁSTAVNÍ SMLOUVY

Základní atributy rozsouzené věci:

1. Nelze zaměňovat totožnost skutku za totožnost žalobních tvrzení, když totožnost skutku je zásadně užší než vlastní subjektivní žalobní tvrzení, která lze různě upřesňovat a doplňovat bez toho, že by se tím měnila totožnost skutku.
2. Novou hmotně právní skutečností prolamující rozsouzenou věc je i konstitutivní rozsudek soudu, na jejímž základě vzniká, mění se či zaniká původně rozsouzený právní vztah, jinak se jedná o podružné skutkové okolnosti případu nedotýkající se rozsouzené věci.
3. Novou hmotně právní skutečností prolamující rozsouzenou věc nikdy není deklaratorní pravomocný rozsudek, zvláště byl-li vydaný mezi jinými účastníky týkající se jiné věci.
4. Nutno respektovat rozhodné datum pro existenci nových hmotně právních skutečností, tj. den vyhlášení posledního rozsudku soudu.
5. Pro totožnost skutku mezi týmiž účastníky v pozdějším soudním řízení je rozhodující určitá právní skutečnost a nikoli její právní hodnocení jiným soudem mezi jinými účastníky deklaratorním rozsudkem, který je ve smyslu ustanovení § 159a o.s.ř. pro jiné účastníky nezávazný.

Neexistovalo-li mezi týmiž účastníky závazně zástavní právo ve smyslu ustanovení § 159a odst. 4 o.s.ř. ke dni vyhlášení pravomocného rozsudku soudu, nemohlo později „znovu vzniknout“ k téže věci mezi týmiž účastníky na základě dřívější (totožné) smlouvy o zástavě zajišťující dřívější (totožnou) pohledávku, a to bez ohledu na deklaratorní rozsudek o určení vlastnictví jiné věci mezi jinými účastníky řízení.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

K PROMINUTÍ ZMEŠKÁNÍ LHŮTY DLE § 58 O.S.Ř.

Obecné soudy občas nesprávně napravují opomenutí účastníků či věcně nesprávná pravomocná meritorní rozhodnutí institutem prominutí zmeškání lhůty k odvolání proti meritornímu rozhodnutí soudu I. stupně.

Prostřednictvím návrhu na prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání, byť spravedlivě, nelze ex post napravit věcně nesprávná pravomocná soudní rozhodnutí.

Ustanovení § 58 o.s.ř. bez jakéhokoli časového omezení i bez práva odvolání proti vyhovujícímu usnesení dotčeným účastníkem řízení podstatně narušuje princip právní jistoty v pravomocná soudní rozhodnutí a de lege ferenda je nutné jej limitovat, případně výslovně stanovit nedotknutelnost pravomocných soudních rozhodnutí po více než třech letech.

Vyloučení práva podat odvolání proti usnesení o prominutí zmeškání lhůty bez jakéhokoli časového omezení „po sto letech“ je v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zvláště proto, že tato lhůta není, v rozporu s právní jistotou, nijak časově limitována, jako je tomu u řádných a mimořádných opravných prostředků.

Návrh na prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání proti meritornímu rozhodnutí soudu I. stupně je soud povinen ještě před vydáním usnesení zaslat k vyjádření druhému účastníkovi řízení.

Rovnost zbraní účastníků, jako nedílná součást spravedlivého soudního řízení ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vyžaduje, aby v případě podání návrhu na prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání proti meritornímu soudnímu rozhodnutí, zvláště po letech od nabytí právní moci, soud zaslal tento návrh druhému účastníkovi sporného řízení, s poskytnutím lhůty k vyjádření a navržení důkazů.

V rozporu s právem na spravedlivé soudní řízení, ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod „nerovnosti zbraní“, je postup soudu, který, po letech od právní moci rozsudku soudu I. stupně, prominul účastníkovi řízení zmeškání lhůty k podání odvolání, aniž by návrh na prominutí zmeškání předtím zaslal druhému účastníkovi k vyjádření a k navržení rozhodných důkazů, zvláště proto, že druhý účastník je vyloučen z práva na podání odvolání ze zákona (§ 202 odst. 1 písm. c) o.s.ř.).

Soud není povinen doručovat návrh na prominutí zmeškání lhůty k odvolání druhému účastníkovi jen tehdy, pokud rozhodnutím soudu I. stupně nejsou dotčena práva a povinnosti druhého účastníka, např. uložení pořádkové pokuty, zaplacení soudního poplatku apod.

Soud je, po vyjádření druhého účastníka k návrhu na prominutí zmeškání lhůty k odvolání, případně marného uplynutí lhůty k vyjádření, povinen provést dokazování o rozhodných skutečnostech, s jejich uvedením v usnesení o prominutí zmeškání lhůty, jinak se jedná o porušení práva účastníka na spravedlivé soudní řízení, ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

Usnesení soudu I. stupně o prominutí zmeškání lhůty k odvolání je v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, pokud postrádá nezbytná skutková zjištění a důkazy, které je prokazují, a bez nichž je usnesení nepřezkoumatelné i věcně nesprávné:

- Zda, kdy a jakou formou bylo doručeno meritorní rozhodnutí soudu prvního stupně
- Kdy počala běžet řádná patnáctidenní lhůta k odvolání
- Zda a kdy – za trvání řádné odvolací lhůty – vznikla určitá překážka bránící účastníkovi podat odvolání
- Zda a kdy odpadla určitá překážka k podání odvolání

Není povinnosti nikoho, ani soudu, opatřovat písemnosti adresované pro tuzemskou obchodní korporaci překladem do cizího jazyka v závislosti na tom, je-li/není-li jejím statutárním orgánem cizí státní příslušník, který neovládá češtinu, neboť si případný překlad má možnost zajistit sama na vlastní náklady, např. prostřednictvím zaměstnanců či zmocněných osob.

Pokud by tuzemská obchodní korporace, která má za statutární orgán cizince, který neovládá český jazyk, i přesto trvala na tom, aby jí písemnosti byly překládány či jednání byla tlumočena, musí tuto skutečnost zapsat v obchodním rejstříku ve způsobu jednání za společnost tak, aby každý předem, pro právní jistotu, byl o této skutečnosti informován.

Nezajištění jednání tuzemské obchodní korporace s jednatelem s cizím státním občanstvím, který neovládá český jazyk, je hrubou nedbalostí při řádném vedení společnosti, a není náhlou překážkou v průběhu běhu procesní lhůty, a tudíž nezakládá důvod pro prominutí zmeškání lhůty k provedení procesního úkonu.

Je-li členem statutárního orgánu tuzemské obchodní korporace cizí státní příslušník, nemůže se tato obchodní korporace dovolávat toho, že osoba, kterou sama jmenovala jako svého zástupce, nezná, případně zná špatně, český jazyk, zvláště nezveřejnila-li tuto skutečnost v obchodním rejstříku jako zvláštní podmínku jednání za společnost, např. překladem, tlumočnickem apod.

Zmocnění advokáta tuzemskou obchodní korporací, jejímž jednatelem je cizí státní příslušník, nezakládá odpadnutí omluvitelné překážky pro prominutí zmeškání lhůty, neboť soud ve smyslu ustanovení § 18 o.s.ř. neměl povinnost překladu, když zajištění jednání s třetími osobami v českém jazyce je od počátku základní neopomenutelnou podmínkou řádné podnikatelské činnosti.

Jednáním s péčí řádného hospodáře a základní povinností jednatele tuzemské obchodní korporace je nejen ex lege zpřístupnění datové schránky s případnou kontrolou způsobu zřízení datové schránky i pravidelná kontrola doručování písemností do datové schránky obchodní korporace zpravidla alespoň jednou za 10 dnů se zajištěním překladu či tlumočení písemností z českého jazyka, nezná-li jednatel český jazyk, či špatně. Mnohaleté soustavné porušování těchto základních povinností ze strany podnikající tuzemské právnické osoby je ve smyslu ustanovení § 58 o.s.ř. neomluvitelné.

Judikatura:

usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 10. 2013, sp. zn. 21 Cdo 93/2012/C 12848. Posuzování účinnosti doručení prostřednictvím veřejné datové sítě tuzemské právnické osobě, jejímž statutárním zástupcem je cizí státní příslušník: "Skutečnost, že je statutárním orgánem tuzemské právnické osoby cizí státní příslušník, který neovládá český jazyk a jemuž není známa právní úprava doručování do datových schránek, nemá vliv na účinnost doručení písemnosti této právnické osobě prostřednictvím veřejné datové sítě.

Na účinnosti doručení usnesení Okresního soudu v Nymburce ze dne 24. 5. 2010, č. j. Nc 3304/2010-94, povinné do její datové schránky nemohou nic změnit ani její námitky, že jednatel povinné Y. R. není českým státním příslušníkem a neovládá řádně český jazyk a až do své návštěvy advokáta mu vůbec nebyla známa existence datové schránky a možnost doručování jejím prostřednictvím, a že povinná měla být na možnost doručo-

vání prostřednictvím datové stránky předem upozorněna. Jak totiž rovněž správně uvedl odvolací soud, z hlediska právního postavení povinné, jakožto tuzemské právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, je zcela nerozhodné, zda jejím jednatelem je cizí státní příslušník, zda ovládá český jazyk a jaká je úroveň jeho znalostí českých právních předpisů, včetně úpravy doručování do datových schránek. Soud při doručování právnické osobě, která má povinně zřízenou datovou schránku, nezjišťuje, kdo je jejím statutárním orgánem (a již vůbec ne další skutečnosti vztahující se k jeho osobě), neboť doručuje právnické osobě, nikoliv jejímu statutárnímu orgánu, který je jen osobou oprávněnou k přístupu do datové schránky. Navíc může být k přístupu do datové schránky ve smyslu ustanovení § 8 odst. 6 písm. b) zákona č. 300/2008 Sb. oprávněna i statutárním orgánem právnické osoby pověřená fyzická osoba."

usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 7. 2002, sp. zn. 5 Cmo 224/2002 (in. Bulletin advokacie 10/2002): "Důvodem prominutí zmeškání lhůty k provedení procesního úkonu podle § 58 o. s. ř. nemohou být okolnosti, které účastník, jenž úkon zmeškal, sám vyvolal svou nedbalostí." usnesení Nejvyššího soudu ČR ze 14. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 1650/2015: "Omluvitelným důvodem pro prominutí zmeškání procesní lhůty může být nejen důvod vyplývající z objektivních okolností, ale i zaviněné jednání nebo opomenutí, pokud je lze považovat s ohledem na okolnosti konkrétního případu za omluvitelné. Jde zpravidla o takové skutečnosti objektivní i subjektivní povahy, jež nastanou v průběhu lhůty k učinění úkonu (např. náhlá nemoc nebo úraz), po jejichž odpadnutí je účastník schopen zmeškaný úkon učinit. Takovým důvodem nemohou být překážky trvalého charakteru, které navíc v době, kdy účastník zmeškaný úkon činí, trvají, takže mu v jeho provedení fakticky nebrání."

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

K POTŘEBĚ ZATÍMNÍ ÚPRAVY POMĚRŮ V NOVÉ DOBĚ

Obecné soudy prozatím setrvávají novou dobou překonávanou právní praxí v tom, že potřeba zatímní úpravy poměrů je zásadně dána až tehdy, když žalovaný činí konkrétní právní jednání zatěžující či zcizující majetek, který je předmětem či je dotčen nalézacím soudním řízením. Tato praxe je již obsoletní pro častá sofistikaovaná jednání účastníků řízení, kteří se všemožně, mnohdy i předem, "ze dne na den", snaží zvrátit následky očekávané prohry nalézacího řízení tím, že žalobci zůstane jen rozsudek samotný.

Obecné soudy stereotypně doposud odmítají vydávat předběžná opatření zákazu nakládání s vydraženými nemovitostmi v nedobrovolné době k tíži dosavadního knihovního vlastníka, pokud dosavadní knihovní vlastník včas podá žalobu o neplatnost dražby s návrhem na vydání předběžného opatření zákazu nakládání s vydraženými nemovitostmi s právním následkem ztráty prioritních právních účinků zápisů návrhu na vklad vlastnického práva ve prospěch vydražitele dle § 76f odst. 2 o.s.ř. Tím je vydražitel bez dalšího vystaven neúměrnému riziku, že po zaplacení vydražené kupní ceny bez vyklizení vydražené nemovitosti jsou vydražené nemovitosti nadále evidovány v katastru nemovitostí jako před dražbou bez jakéhokoli zatížení, např. návrhem na vklad s přerušením řízení do právní moci rozsudku o neplatnost dražby.

Předběžné opatření je preventivní povahy, když potřebu zatímní úpravy poměrů zpravidla vyvolává již samotný sporný právní vztah mezi účastníky, aniž by bylo zapotřebí dalšího právního jednání jednoho z účastníků tohoto sporného právního vztahu, např. zahájení prodeje sporného vlastnictví třetí osobě tak, aby do skončení řízení ve věci samé nemohl jeden z účastníků k tíži druhého, případně jakákoli třetí osoba, zneužít stav dosavadní právní nejistoty k tíži pravého nositele sporného majetkového práva, např. pro zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí se zpětnou ztrátou právních účinků návrhu na vklad do katastru.

S účinností od 1. ledna 2014 je třeba poměřovat potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků ve smyslu ustanovení § 74 o.s.ř. i novým zněním občanského zákoníku výslovně zaručujícím nabytí vlastnického práva od nevlastníka již pro prostou důvěru v zápis do katastru nemovitostí bez ohledu na případné podvodné jednání prodávajícího v průběhu soudního řízení o sporném vlastnickém právu. Z tohoto pohledu je zásadní, kdo je zapsán jako vlastník v katastru nemovitostí, když dostatečnou ochranu nabyvatele ve veřejné nedobrovolné dražbě bez předběžného opatření zákazu nakládání zaručuje jen tzv. duplicitní zápis v katastru nemovitostí.

Potřebu zatímní úpravy poměrů zpravidla již samotným vznikem sporného majetkového práva s reálnou možností zneužití stavu právní nejistoty po dobu nalézacího řízení nově vyjádřil zákon tím, že k tíži navrhovatele předběžného opatření stanovil povinnost složit jistotu ve výši 10.000,-Kč respektive 50.000,-Kč, čímž na něj přesunul odpovědnost za později zjištěné nedůvodné vydání předběžného opatření.

Potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků v rámci řízení o sporném majetkovém právu zpravidla není dána jen tehdy, pokud stav právní nejistoty do doby pravomocného skončení nalézacího řízení nelze k tíži kteréhokoli účastníka objektivně konstituovat, případně s minimálními právními následky, např. 100% jistota nedotknutelnosti sporného vlastnického práva, ex lege vyloučení nabytí vlastnictví od nevlastníka, minimální hodnota sporu, minimální hodnota majetku podléhající zákazu nakládání.

Potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků nově nutno poměřovat změněnou zákonnou úpravou nabytí vlastnictví od nevlastníka i změněnou motivací účastníků, kteří často již pasivně nečekají na výsledek vlastního nalézacího řízení, ale uměle vytváří situaci tak, aby v případě svého neúspěchu ve věci samé druhý účastník se svého sporného práva reálně nedomohl včetně účelových insolvencí, dodatečného zatížení věcnými právy prostřednictvím spřízněných fiktivních věřitelů apod.

Z důvodu změněného chování podstatné části účastníků řízení, kteří často jednají tak, aby i v případě jejich neúspěchu ve věci sporného vlastnického práva se jejich majetkové právo zachovalo jinak, např. prostřednictvím spřízněných osob či fiktivní insolvence s dodatečným účelovým zadlužením, je nutno nově poměřovat potřebu zatímní úpravy poměrů ve smyslu ustanovení § 74 o.s.ř. tím, jaká právní rizika vyplývají pro navrhujícího účastníka samotným vznikem sporného právního vztahu.

Dotčená zákonná úprava:

§ 984 odst. 1 obč. zákoníku: Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplaty v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu. Dobrá víra se posuzuje k době, kdy k právnímu jednání došlo, vzniká-li však věcné právo až zápisem do veřejného seznamu, pak k době podání návrhu na vklad.

§ 76f odst. 2 o.s.ř. Bylo-li účastníku předběžným opatřením uloženo, aby nenakládal s určitou nemovitou věcí, pozbývá návrh na vklad týkající se této nemovité věci, o němž dosud nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, své právní účinky, to platí i tehdy, jestliže účastník učinil právní jednání týkající se nemovité věci dříve, než se usnesení o nařízení předběžného opatření stalo vykonatelným.

§ 338b odst. 2 o.s.ř. Pro nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva je rozhodující stav v době zahájení řízení.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

LHŮTA PRO VYPOŘÁDÁNÍ SJM ZÚŽENÉHO DLE § 148 ODS. 2 OBČ. ZÁK. Č. 40/1964 SB. A JEHO URČITOST

Počátek běhu tříleté zákonné lhůty ve smyslu ustanovení § 150 odst. 4 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. pro vypořádání SJM zúženého pravomocným rozsudkem soudu dle § 148 odst. 2 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. správně počíná až zánikem manželství ve smyslu ustanovení § 149 odst. 1 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb., neboť ustanovení § 149 odst. 4 obč. zákoníku jej neuvádí pro účely obdobného vypořádání s tím, že samotná judikatura soudu nemůže měnit zákon.

Judikatura po letech od uveřejnění v právní literatuře¹⁾ převzala za svou právně teoretickou otázku zásahu soudní moci do zákonodárné moci, kterou je však nutno v soudní praxi i naplňovat.

Soudní moc musí při výkladu zákona respektovat jednoznačná kogentní ustanovení zákona s pravomocí Ústavního soudu ČR zrušit ustanovení zákona, které v rozporu se základními principy předvídatelnosti práva soudy ustáleně vykládají v antagonistickém rozporu s jejich slovním zněním („černá“ v zákoně, v judikatuře „bílá“), jinak vzniká stav právní nejistoty.

- 1) Z důvodu, že ustanovení § 149 odst. 4 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. neuvádí ustanovení § 148 odst. 2 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb., tj. zúžení rozsudkem soudu z důvodu podnikání nebo neomezeného ručení v obchodní společnosti, nelze majetek k takto zúženému společnému jmění vypořádat před zánikem manželství.
- 2) Zúžení SJM dle ustanovení § 148 odst. 2 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. je především preventivní povahy do budoucna ve prospěch nepodnikajícího či neomezeně neručícího společníka obchodní společnosti, pročez se nijak nedotýká majetku v SJM nabytého do právní moci rozsudku o zúžení SJM.
- 3) Lhůta pro vypořádání zaniklého SJM zákonnou domněnkou marným uplynutím tříleté zákonné lhůty ve smyslu ustanovení § 150 odst. 4 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. počíná běžet dle ustanovení § 149 odst. 1 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. až zánikem manželství, neboť soudní judikatura nemůže doplňovat zákonné výjimky z pravidla o počátku běhu lhůty, když sám zákon stanoví lhůty jednoznačně a občané nemohou znátčasto měnící se antagonistickou judikaturu oproti tomu, že mají znátznění zákona.
- 4) Neobsahuje-li rozsudek o zúžení SJM výslovně určité datum, od kterého se SJM zužuje, je SJM zúženo až dnem právní moci rozsudku o zúžení SJM.

- 5) Smlouva o zúžení SJM a rozsudek soudu o zúžení SJM má výslovně obsahovat datum, od kdy se SJM zužuje, jinak platí obecná právní zásada, že právní účinky nastávají ke dni účinnosti smlouvy či ke dni právní moci rozsudku.
- 6) Nestanoví-li smlouva o zúžení SJM nebo rozsudek soudu o zúžení SJM žádné konkrétní datum, od kdy se SJM zužuje, platí, že ke zúžení SJM dochází účinností smlouvy o zúžení SJM či právní moci rozsudku o zúžení SJM s účinky ex nunc, když majetkové hodnoty nabyté do té doby zůstávají nadále v SJM. Tomu odpovídá smysl zúžení SJM rozsudkem dle § 148 odst. 2 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb. do budoucna nezatěžovat nepodnikajícího nebo neomezeně neručícího manžela neúměrnými majetkovými riziky, pročež zákonodárce nemohl stanovit tento způsob zúžení SJM jako důvod pro obdobné vypořádání, když žádné věci a majetkové hodnoty nemohou být vypořádány.
- 7) Zákonný termín zúžení SJM „až na věci tvořící obvyklé vybavení domácnosti“ obsažený ve smlouvě o zúžení SJM či rozsudku o zúžení SJM je neurčitý, neboť zákonodárce vyjádřil minimální rozsah věcí, které ze SJM nelze nijak vyloučit, když určité ujednání má obsahovat alespoň výčet majetkových práv a závazků, které již nemají být předmětem SJM. Termín „až na věci“ je neurčitý, neboť vyjadřuje jen obecné rozpětí a nikoli určité věci jako je např. u cen „slevy až o 80%“ apod.
- 8) Určité znění výroku rozsudku či smluvního ujednání o minimálním rozsahu SJM tak má znít: „Společné jmění manželů se s účinností ode dne zužuje na věci tvořící obvyklé vybavení domácnosti manželů.“

Právní literatura:

1) Zákonost k právům, L.Chalupa (in.: Právní rádce č. 10/2007): „Ustálený dlouhodobý výklad soudů v příkrém rozporu s jednoznačným zněním kogentního ustanovení zákona je zásahem soudní moci do moci zákonodárné, který v krajním případě hypoteticky navozuje ústavní právo zákonodárce na ochranu jeho výlučných pravomocí k zajištění ústavnosti a zákonosti zrušení takto vadného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR či Ústavního soudu ČR zvláštním zákonem; narušením rovnosti mezi mocí soudní a zákonodárnou je i vědomé, dlouhodobé a opakované nerespektování jednoznačně vyjádřených kogentních ustanovení zákona s právem obecného soudu si před svým rozhodnutím vyžádat si stanovisko zákonodárce s důvodovou zprávou a rozpravou poslanců před přijetím dotčeného ustanovení zákona.“

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

K DANI Z NABYTÍ NEMOVITÝCH VĚCÍ VE VEŘEJNÉ DRAŽBĚ

Finanční úřady často nesprávně poučují poplatníky, že poplatníci daně z nabytí nemovitých věcí evidovaných v katastru nemovitostí jsou povinni podat daňové přiznání bez ohledu na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí již na základě vlastního nabytí v nedobrovolné dražbě, neboť vlastnické právo nabyli bez dalšího ze zákona příklepem a doplacením vydražené ceny.

Ustanovení § 32 písm.a) zákonného opatření senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí stanoví, že daňové přiznání k dani z nabytí nemovité věci evidované v katastru nemovitostí je poplatník povinen podat nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl v katastru nemovitostí proveden vklad vlastnického práva k nemovité věci.

Ustanovení § 32 písm.a) zák. opatření č. 340/2013 Sb. limituje lhůtu k podání daňového přiznání k nemovitostem evidovaným v katastru nemovitostí takto:

- a) **Počátek lhůty** - datum nabytí vlastnictví nemovité věci, tj. v případě dražby doplacením vydražené kupní ceny následující po příklepu licitátora
- b) **Konec lhůty** - nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl v katastru nemovitostí proveden vklad vlastnického práva k nemovité věci

Z výše uvedeného vyplývá, že vydražitel, kterému byl ve veřejné dražbě udělen příklep, a který včas doplatil dražebníkovi vydraženou kupní cenu, je oprávněn podat daňové přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí evidovaných v katastru nemovitostí již dnem doplacení vydražené kupní ceny bez ohledu na následný vklad vlastnického práva k vydražené věci ve prospěch vydražitele.

Ustanovení § 11 odst. 1 písm.a) zákona č. 256/2013 Sb. s účinností od 1. ledna 2014 nově stanoví, že vkladem se do katastru nemovitostí zapisuje vznik, změna, zánik, promlčení a uznání existence nebo neexistence vlastnického práva bez ohledu na způsob a dobu nabytí vlastnického práva, což je zásadní rozdíl od dosavadní právní úpravy.

Ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 256/2013 Sb. dále stanoví, že vkladové řízení je zahájeno také tehdy, pokud příslušnému katastrálnímu úřadu došlo od soudu nebo soudního exekutora jeho rozhodnutí nebo potvrzení o právu, které se do katastru zapisuje vkladem.

Ustanovení § 19 zákona č. 256/2013 Sb. naopak stanoví, že záznamem se do katastru nemovitostí zapisují jiná práva než vlastnické právo, tj. příslušnost organizačních složek státu a státních organizací hospodařit s majetkem státu atd.

Zákonná úprava občanského zákoníku a katastrálního zákona s účinností od 1. ledna 2014 nově již nerozlišuje mezi vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí a záznamem vlastnického práva do katastru nemovitostí s odkazem na jiný způsob a dobu nabytí nemovitostí evidovaných v katastru nemovitostí s tím, že nově sjednocuje vklad vlastnického práva nemovitostí evidovaných v katastru nemovitostí pro všechny způsoby nabytí vlastnictví, ať již originárního či derivativního, s vyloučením dosavadního záznamu vlastnického práva.

Ustanovení § 1159 obč. zákoníku definuje jednotku, kterou výslovně prohašuje za nemovitou věc.

Z ustanovení § 3 odst. 1 písm.d), e) zákona č. 256/2013 Sb. vyplývá, že v katastru nemovitostí se evidují i) jednotky vymezené podle občanského zákoníku a ii) jednotky vymezené podle zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Z důvodu, že vyjmenované osoby dotčené dražbou jsou na základě ustanovení § 48 odst. 3,4 zákona č. 26/2000 Sb. oprávněny podat ve lhůtě tří měsíců od skončení dražby žalobu o neplatnost dražby vylučující nabytí vlastnictví ve prospěch vydražitele, nelze doporučit podání daňového přiznání k nemovitostem evidovaným v katastru nemovitostí až do doby, dokud k vydražené věci nebude v katastru nemovitostí proveden vklad vlastnického práva ve prospěch vydražitele.

Vydražitel nemovité věci evidované v katastru nemovitostí není ve smyslu ustanovení § 32 písm.a) zák.opatření č. 340/2013 Sb. v prodlení s podáním daňového přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí až do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl v katastru nemovitostí proveden vklad vlastnického práva k nemovité věci ve prospěch vydražitele.

V případě nabytí vlastnictví nemovitostí neevidovaných v katastru nemovitostí ve veřejné dražbě je poplatník povinen dle ustanovení § 33 odst. 2 písm.b) zák. opatření č. 340/2013 Sb. podat daňové přiznání nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž bylo vydáno vydražiteli potvrzení o nabytí vlastnického práva k nemovité věci vydražené ve veřejné dražbě.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

